YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

16 päivänä joulukuuta 2008 *

Asiassa C-210/06,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Szegedi Ítélőtábla (Unkari) on esittänyt 20.4.2006 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.5.2006, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Cartesio Oktató és Szolgáltató bt,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans (esittelevä tuomari), A. Rosas, K. Lenaerts, A. Ó Caoimh ja J.-C. Bonichot sekä tuomarit K. Schiemann, J. Makarczyk, P. Kūris, E. Juhász, L. Bay Larsen ja P. Lindh,

julkisasiamies: M. Poiares Maduro,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

* Oikeudenkäyntikieli: unkari.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.7.2007 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Cartesio Oktató és Szolgáltató bt, edustajinaan ügyvéd G. Zettwitz ja ügyvéd P. Metzinger,

– Unkarin hallitus, asiamiehinään J. Fazekas ja P. Szabó,

– Tšekin hallitus, asiamiehenään T. Boček,

– Irlanti, asiamiehenään D. O'Hagan, avustajinaan A. Collins, SC, ja N. Travers, BL,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään H. G. Sevenster ja M. de Grave,

– Puolan hallitus, asiamiehenään E. Ośniecka-Tamecka,

– Slovenian hallitus, asiamiehenään M. Remic,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään T. Harris, avustajanaan barrister J. Stratford,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään G. Braun ja V. Kreuschitz,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.5.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 43, EY 48 ja EY 234 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa Bajaan (Unkari) sijoittautunut yhtiö Cartesio Oktató és Szolgáltató bt (jäljempänä Cartesio) on nostanut kanteen päätöksestä, jolla hylättiin sen hakemus saada kirjattua kaupparekisteriin sen kotipaikan siirto Italiaan.

Asiaa koskevat kansalliset oikeussäännöt

Siviilioikeudenkäyntiä koskeva lainsäädäntö

3 Vuoden 1952 siviiliprosessilain nro III (a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, jäljempänä siviiliprosessilaki) 10 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Muutoksenhakuasteessa asian ratkaisevat

– –

b) piirikunnan tuomioistuimen (tai pääkaupungin tuomioistuimen) antamien ratkaisujen osalta alueelliset valitustuomioistuimet.”

4 Tämän lain 155/A §:ssä säädetään seuraavaa:

”1) Tuomioistuin voi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen nojalla esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön.

2) Tuomioistuin saattaa asian vireille yhteisöjen tuomioistuimessa ennakkoratkaisupyyntöä koskevalla päätöksellä ja lykkää tässä yhteydessä asian käsittelyä. – –

3) Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevaan välipäätökseen voidaan hakea muutosta. Päätökseen, jolla on päätetty olla esittämättä ennakkoratkaisupyyntöä, ei voida hakea muutosta.

– –”

5 Tämän saman lain 233 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ensimmäisen asteen tuomioistuimen ratkaisuista voidaan valittaa, ellei laissa toisin säädetä. – –”

6 Kyseisen lain 233/A §:ssä säädetään seuraavaa:

”Toisen asteen tuomioistuimen tekemistä päätöksistä voidaan valittaa silloin, kun valitusoikeus on olemassa ensimmäisen asteen tuomioistuimen menettelyihin sovellettavien sääntöjen nojalla – –.”

7 Siviiliprosessilain 249/A §:ssä säädetään seuraavaa:

”Päätöksestä, jolla on päätetty olla esittämättä ennakkoratkaisupyyntöä (155/A §) ja joka on annettu asian käsittelyssä toisessa asteessa, voidaan valittaa.”

8 Tämän lain 270 § kuuluu seuraavasti:

”1. Ellei lailla toisin säädetä, Legfelsőbb Bíróság (korkein oikeus) käsittelee kassaatiovalitukset. Alaa koskevia yleisiä säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.

2. Legfelsőbb Bíróság voi asianosaisen tai väliintulijan tai muun henkilön, jota asia koskee, hakemuksesta, siltä osin kuin tuomio tai päätös koskee hakemuksen tekijää, käsitellä lainvoimaista tuomiota sekä lainvoimaista päätöstä koskevan kassaatiovalituksen, jossa vedotaan lainvastaisuuteen, joka koskee asian aineellis-oikeudellista kysymystä.

– –”

9 Tämän saman lain 271 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kassaatiovalitusta ei voida tehdä

a) ensimmäisen asteen tuomioistuimessa annetuista lainvoimaisista tuomioista, ellei laissa toisin säädetä

b) ellei asianosainen ole käyttänyt valitusoikeuttaan ja toisen asteen tuomioistuin on vastapuolen tekemän valituksen perusteella vahvistanut ensimmäisen asteen tuomioistuimessa annetun ratkaisun

– –”

10 Mainitun lain 273 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kassaatiovalituksen tekeminen ei lykkää tuomioistuinratkaisun täytäntöönpanoa. Legfelsőbb Bíróság voi pyynnöstä poikkeuksellisten olosuhteiden vallitessa määrätä sen lykkäämisestä. – –”

Yhtiöoikeus

11 Kaupallisista yhtiöistä vuonna 1997 annetun lain nro CXLIV (a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény) 1 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tässä laissa säädetään niiden kaupallisten yhtiöiden perustamista, yhtiöorganisaatiota ja toimintaa koskevista säännöistä, joiden kotipaikka on Unkarissa, näiden yhtiöiden perustajien ja yhtiömiesten (osakkaiden) oikeuksista, velvoitteista ja vastuusuhteista sekä kaupallisten yhtiöiden muuttamista, fuusioita ja hajottamista – – sekä niiden purkamista koskevista säännöistä.”

12 Tämän lain 11 § kuuluu seuraavasti:

”Yhtiösopimuksessa (perustamiskirja, yhtiöjärjestys) on mainittava

a) kaupallisen yhtiön toiminimi ja kotipaikka

_ –”

13 Kaupparekisteristä, yritysten julkistamisvelvoitteista ja rekisteröintiasioita koskevista oikeudenkäynneistä vuonna 1997 annetun lain nro CXLV (a cégnyilvántartásról, a

cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásól szóló 1997.évi CXLV. törvény, jäljempänä kaupparekisterilaki) 1 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Yhtiöllä tarkoitetaan kaupallista organisaatiota – – tai muuta luonteeltaan kaupallista oikeussubjektia – – joka syntyy, ellei laissa tai asetuksessa muuta säädetä, rekisteröimällä se kaupparekisteriin voittoa tavoittelevan kaupallisen toiminnan harjoittamiseksi – –”

14 Tämän lain 2 §:n 1 momentti kuuluu seuraavasti:

”Kaupparekisteriin voidaan merkitä 1 §:ssä tarkoitetut oikeussubjektit, jos niiden rekisteröinti tähän rekisteriin on lain nojalla pakollista tai mahdollista.”

15 Mainitun lain 11 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Piirikunnan (tai pääkaupungin) tuomioistuin, joka vastaa mainitun rekisterin pitämisestä, merkitsee yhtiön kaupparekisteriin – –

2. – – yhtiön rekisterimerkinnän tekemiseen tai muun lain nojalla yhtiöihin liittyvän menettelyn toimittamiseen toimivaltainen on se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä kyseisellä yhtiöllä on kotipaikka.

– –”

16 Tämän saman lain 12 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Tässä laissa tarkoitetut yhtiöitä koskevat tiedot merkitään kaupparekisteriin. Kaikkien yhtiöiden osalta rekisteriin merkitään

– –

d) yhtiön kotipaikka – –”

17 Kaupparekisterilain 16 §:n 1 momentti kuuluu seuraavasti:

”Yhtiön kotipaikka – – on paikka, jossa sen keskushallinto sijaitsee – –”

18 Tämän lain 29 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Yhtiön rekisterimerkinnän muuttamista koskeva hakemus on tehtävä kaupparekisterin pitämisestä vastaavalle tuomioistuimelle, ellei tässä laissa muuta säädetä, 30 päivän kuluessa sen perusteena olevasta muutoksesta.”

19 Mainitun lain 34 §:n 1 momentti kuuluu seuraavasti:

”Jokainen yhtiön kotipaikan siirto kaupparekisterin pitämisestä vastaavan toisen tuomioistuimen toimivalta-alueelle on rekisteröitävä muutoksena tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen aikaisemman kotipaikan alueella. Viimeksi mainittu tuomioistuin tutkii hakemukset, jotka liittyvät muutoksiin, joita tehdään ennen kotipaikan muutosta, ja hyväksyy siirron.”

Kansainvälinen yksityisoikeus

20 Kansainvälisestä yksityisoikeudesta vuonna 1979 annetun asetuksen nro 13 (a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet) 18 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Oikeushenkilön oikeuskelpoisuutta, oikeustoimikelpoisuutta, elinkeinonharjoittajan ominaisuutta, sen oikeushenkilöllisyyteen liittyviä oikeuksia ja sen osakkaiden välisiä oikeussuhteita säännellään sen henkilöstatuutin mukaisesti.

2. Oikeushenkilön henkilöstatuuttina on sen valtion laki, jossa oikeushenkilö on merkitty rekisteriin.

3. Jos oikeushenkilö on merkitty rekisteriin usean eri valtion lakien nojalla tai jos rekisteriin merkitsemistä – – ei edellytetä siinä valtiossa, jossa oikeushenkilön sääntömääräinen kotipaikka on, henkilöstatuuttina on kotipaikan sijaintivaltion laki.

4. Jos oikeushenkilöllä ei ole sääntömääräistä kotipaikkaa tai jos sillä on kotipaikka useammassa valtiossa eikä yhden näistä valtioista laki edellytä rekisteriin merkitsemistä, henkilöstatuuttina on sen valtion laki, jossa sen keskushallinto sijaitsee."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

21 Cartesio perustettiin 20.5.2004 Unkarin oikeuden mukaan perustetun "betéti társaság" -yhtiön (kommandiittiyhtiö) muodossa. Sen kotipaikka oli Baja (Unkari). Se merkittiin kaupparekisteriin 11.6.2004.

22 Yhtiön äänettömänä yhtiömiehenä – henkilönä, joka sitoutuu yksinomaan sijoittamaan varoja – ja varsinaisena yhtiömiehenä – henkilönä, jolla on rajoittamaton vastuu yhtiön veloista – on kaksi Unkarissa asuvaa ja tämän jäsenvaltion kansalaisuuden omaavaa luonnollista henkilöä. Yhtiö toimii erityisesti henkilöstöpalvelujen, sihteeri- ja käännöspalvelujen, opetuksen ja koulutuksen alalla.

23 Cartesio teki 11.11.2005 Bács-Kiskun Megyei Bíróságissa (Bács-Kiskunin piirikunnan tuomioistuin), joka toimii Cégbíróságina (yhtiöoikeudellisia asioita käsittelevänä tuomioistuimena), sen kotipaikan siirtämistä Gallarateen (Italia) ja siten sen kotipaikkaa koskevan merkinnän muuttamista kaupparekisterissä koskevan hakemuksen.

24 Tämä hakemus hylättiin 24.1.2006 tehdyllä päätöksellä sillä perusteella, että voimassa olevassa Unkarin oikeudessa ei sallita sitä, että Unkarissa perustettu yhtiö siirtää kotipaikkansa ulkomaille niin, että sen henkilöstatuuttina sovelletaan edelleen Unkarin lakia.

25 Cartesio valitti tästä päätöksestä Szegedi Ítélőtáblaan (Szegedin alueellinen muutoksenhakutuomioistuin).

26 Cartesio vetosi asiassa C-411/03, SEVIC Systems, 13.12.2005 annettuun tuomioon (Kok. 2005, s. I-10805), ja se väitti ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa, että Unkarin laki on ristiriidassa EY 43 ja EY 48 artiklan kanssa siltä osin kuin siinä tehdään ero kaupallisten yhtiöiden välillä sen jäsenvaltion mukaan, jossa niiden kotipaikka on. Kyseisistä artikloista johtuu sen mukaan, että Unkarin laissa ei voida velvoittaa unkarilaisia yhtiöitä valitsemaan Unkaria kotipaikakseen.

27 Cartesio väitti myös, että ennakkoratkaisupyynnön esittäneellä tuomioistuimella on velvollisuus esittää tästä ennakkoratkaisukysymys, koska se on kansallinen tuomioistuin, jonka päätöksiin ei voida hakea muutosta.

28 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa, ettei menettely kaupparekisterin pitämisestä vastaavissa tuomioistuimissa eikä näiden päätöksistä tehtyjä valituksia ratkaisevissa tuomioistuimissa ole Unkarin lain mukaan kontradiktorinen. Näin ollen se pohtii sitä, voidaanko se luokitella EY 234 artiklassa tarkoitetuksi tuomioistuimeksi.

29 Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi, ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo lisäksi, että on epävarmaa, onko se luokiteltava EY 234 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti tuomioistuimeksi, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta.

30 Se toteaa tältä osin, että vaikka Unkarin lainsäädännön mukaan sen valituksista tekemät päätökset ovat lainvoimaisia ja täytäntöönpanokelpoisia, ne voivat kuitenkin olla ylimääräisen muutoksenhaun eli kassaatiovalituksen kohteena Legfelsőbb Bíróságissa.

31 Koska kassaatiovalituksen tavoitteena on kuitenkin varmistaa oikeuskäytännön yhtenäisyys, tällaisen valituksen tekomahdollisuuksia on rajoitettu erityisesti valitusperusteen tutkittavaksi ottamista koskevalla edellytyksellä, joka liittyy velvollisuuteen vedota lain rikkomiseen.

32 Tämän jälkeen ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin huomauttaa, että kansallisessa oikeuskirjallisuudessa ja oikeuskäytännössä on pohdittu siviiliprosessilain 155/A ja 249/A §:n säännösten yhteensoveltuvuutta EY 234 artiklan kanssa; nämä säännökset koskevat valituksia päätöksistä, joilla yhteisöjen tuomioistuimelle esitetään ennakkoratkaisukysymys.

33 Tältä osin ennakkoratkaisukysymyksen esittänyt tuomioistuin toteaa, että näiden säännösten tuloksena voisi olla, että valituksen käsittelevä tuomioistuin estää tuomioistuinta, joka on päättänyt esittää ennakkoratkaisukysymyksen yhteisöjen tuomioistuimelle, tekemästä sitä silloinkin, kun yhteisöjen tuomioistuimen tulkinta yhteisön oikeuden säännöksestä on välttämätön, jotta ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin voi ratkaista sen käsiteltävänä olevan riita-asian.

34 Pääasian aineellisen kysymyksen osalta ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin viittaa asiassa 81/87, Daily Mail and General Trust, 27.9.1988 annettuun tuomioon (Kok. 1988, s. 5483, Kok. Ep. IX, s. 713) ja toteaa, että EY 43 ja EY 48 artiklassa määrätty sijoittautumisvapaus ei sisällä jäsenvaltion lainsäädännön nojalla perustetun ja siellä rekisteröidyn yhtiön oikeutta siirtää keskushallintonsa ja siten päätoimipaikkansa toiseen jäsenvaltioon niin, että se samalla säilyttää alkuperäisen oikeushenkilöllisyytensä ja kansallisuutensa, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat sitä vastaan.

35 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan yhteisöjen tuomioistuimen myöhempi oikeuskäytäntö on kuitenkin voinut sävyttää tätä periaatetta.

36 Tältä osin kyseinen tuomioistuin palauttaa mieliin, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yhtiöiden sijoittautumisvapauden rajoituksina on pidettävä kaikkia toimia, joilla kielletään kyseisen vapauden käyttäminen, haitataan sitä tai tehdään se vähemmän houkuttelevaksi, ja se viittaa tältä osin muun muassa asiassa C-442/02, CaixaBank France, 5.10.2005 annettuun tuomioon (Kok. 2004, s. I-8961, 11 ja 12 kohta).

37 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa lisäksi, että edellä mainitussa asiassa SEVIC Systems antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että EY 43 ja EY 48 artiklan kanssa on ristiriidassa se, että jäsenvaltiossa evätään yleisesti oikeus saada merkittyä kansalliseen kaupparekisteriin sulautuminen, jossa yhtiö purkautuu ilman selvitysmenettelyä ja jossa sen varat ja velat siirretään toiselle yhtiölle, kun kyseisistä yhtiöistä toisella on kotipaikka toisessa jäsenvaltiossa, vaikka tällainen

merkitseminen on mahdollista tietyin edellytyksin silloin, kun molemmilla yhtiöillä, joita sulautuminen koskee, on kotipaikka tässä ensimmäisessä jäsenvaltiossa.

38 Yhteisöjen tuomioistuimen erittäin vakiintuneen oikeuskäytännön mukainen on lisäksi periaate siitä, että kansallisissa lainsäädännöissä ei voida tehdä eroa yhtiöiden välillä niiden merkitsemistä kaupparekisteriin pyytävän henkilön kansalaisuuden mukaan.

39 Lopuksi ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa, että eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ETEY) 25.7.1985 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2137/85 (EYVL L 199, s. 1) sekä eurooppayhtiön (SE) säännöistä 8.10.2001 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2157/2001 (EYVL L 294, s. 1) säädetään niissä käyttöön otettujen yhteisön yritysmuotojen osalta joustavampia ja halvempia säännöksiä, joiden perusteella ne voivat siirtää kotipaikkansa tai keskushallintonsa toiseen jäsenvaltioon ilman, että ne olisi tätä ennen asetettava selvitystilaan.

40 Näissä olosuhteissa Szegedi Ìtélőtábla on katsonut, että sen käsiteltävänä olevan riita-asian ratkaisu riippuu yhteisön oikeuden tulkinnasta, ja se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asiaa toisena oikeusasteena käsittelevä tuomioistuin, jonka on ratkaistava valitus, joka on tehty kaupparekisterin pitämisestä vastaavan tuomioistuimen [yhtiön] rekisterimerkinnän muuttamista koskevasta hakemuksesta antamasta päätöksestä, toimivaltainen esittämään EY 234 artiklan mukaisen ennakkoratkaisupyynnön, jollei [ensimmäisen asteen] tuomioistuimen päätöstä ole tehty eikä valitusta käsitellä kontradiktorisessa menettelyssä?

2) Jos muutoksenhakutuomioistuimella on EY 234 artiklan nojalla oikeus esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, onko tällaista tuomioistuinta pidettävä sellaisena tuomioistuimena, jonka päätöksiin ei saa hakea muutosta ja jolla on tämän artiklan nojalla velvollisuus esittää Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle yhteisön oikeuden tulkintaa koskevia kysymyksiä?

3) Rajoitetaanko Unkarin tuomioistuimilla välittömästi EY 234 artiklan perusteella olevaa toimivaltaa esittää ennakkoratkaisukysymyksiä tai voidaanko sitä rajoittaa sellaisella kansallisella lainsäädännöllä, jonka mukaan ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehty päätös synnyttää valitusoikeuden, jos muutoksenhakumenettelyssä ylempi kansallinen tuomioistuin voi muuttaa [tätä] päätöstä, sivuuttaa ennakkoratkaisupyyntömenettelyn ja määrätä [kyseisen] päätöksen tehneen tuomioistuimen jatkamaan lykättyä kansallista oikeudenkäyntimenettelyä?

4) a) Jos Unkarin yhtiöoikeuden mukaisesti Unkarissa perustettu ja Unkarin kaupparekisteriin merkitty yhtiö haluaa siirtää kotipaikkansa johonkin toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, kuuluuko tämän alan sääntely yhteisön oikeuden soveltamisalaan vai onko silloin, kun lainsäädäntöä ei ole yhdenmukaistettu, noudatettava pelkästään kansallista lainsäädäntöä?

b) Voiko unkarilainen yhtiö vaatia kotipaikkansa siirtämistä Euroopan unionin toiseen jäsenvaltioon välittömästi yhteisön oikeuden (EY 43 ja EY 48 artiklan) perusteella? Jos tähän vastataan myöntävästi, voiko yhtiön lähtövaltio tai sen vastaanottava jäsenvaltio asettaa kotipaikan siirrolle ehtoja tai lupavaatimuksia?

c) Voidaanko EY 43 ja EY 48 artiklaa tulkita siten, että niiden perusteella sellaiset kansalliset oikeussäännöt tai kansalliset käytännöt, joiden mukaan yhtiöt

asetetaan eri asemaan niille kuuluvien oikeuksien käyttämisen osalta sen mukaan, missä jäsenvaltiossa niiden kotipaikka sijaitsee, ovat ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa?

[d)] Voidaanko EY 43 ja EY 48 artiklaa tulkita siten, että niiden perusteella sellaiset kansalliset oikeussäännöt tai kansalliset käytännöt, jotka estävät sen, että [kyseisen jäsenvaltion] yhtiö siirtää kotipaikkansa johonkin toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, ovat ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa?"

Suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva vaatimus

41 Irlanti on 9.9.2008 yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon toimittamallaan kirjelmällä vaatinut yhteisöjen tuomioistuinta aloittamaan uudelleen asian suullisen käsittelyn työjärjestyksen 61 artiklan mukaisesti neljännen ennakkoratkaisukysymyksen osalta.

42 Vaatimuksensa tueksi Irlanti ilmoittaa, että toisin kuin julkisasiamies on katsonut ratkaisuehdotuksessaan, ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevaa päätöstä ei pidä ymmärtää niin, että neljäs kysymys koskee sellaisen kotipaikan siirtämistä, joka Unkarin lainsäädännössä on määritelty keskushallinnon kotipaikkana ja siten yhtiön tosiasiallisena kotipaikkana.

43 Irlannin mukaan ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen englanninkielisestä käännöksestä ilmenee, että tämä kysymys koskee sääntömääräisen kotipaikan siirtämistä.

44 Näin ollen Irlanti väittää lähtökohtaisesti, että yksi niistä tosiseikkoja koskevista premisseistä, joihin julkisasiamiehen analyysi perustuu, on paikkansapitämätön.

45 Irlanti katsoo kuitenkin, että jos yhteisöjen tuomioistuin tukeutuu samaan premissiin, sen olisi aloitettava uudelleen suullinen käsittely antaakseen tämän oikeudenkäynnin asianosaisille ja muille osapuolille mahdollisuuden esittää huomautuksia tällaisen premissin perusteella.

46 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että yhteisöjen tuomioistuin voi omasta aloitteestaan tai julkisasiamiehen ehdotuksesta taikka myös asianosaisten pyynnöstä määrätä työjärjestyksensä 61 artiklan mukaisesti suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudestaan, jos se katsoo, että sillä ei ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisen väitteen perusteella, josta asianosaiset eivät ole saaneet tilaisuutta lausua (ks. mm. asia C-284/06, Burda, tuomio 26.6.2008, Kok. 2008, s. I-4571, 37 kohta).

47 Tältä osin on todettava ensinnäkin, että ennakkoratkaisupyyntöä koskevasta päätöksestä kokonaisuudessaan ilmenee, että neljäs kysymys ei koske pääasiassa kyseessä olevan yhtiön sääntömääräisen kotipaikan siirtämistä vaan sen tosiasiallisen kotipaikan siirtämistä.

48 Kuten ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, yhtiöiden rekisteröintiä koskevasta Unkarin lainsäädännöstä johtuu, että tätä lainsäädäntöä sovellettaessa yhtiön kotipaikka määritellään paikaksi, jossa sen keskushallinto sijaitsee.

49 Lisäksi ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on rinnastanut pääasian nyt esillä olevan tilanteen puitteissa edellä mainitussa asiassa Daily Mail and General Trust annetun tuomion tilanteeseen, jonka se kuvailee koskevan yhtiötä, joka on perustettu jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joka on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa ja joka haluaa siirtää keskushallintonsa ja siis päätoimipaikkansa toiseen jäsenvaltioon säilyttäen alkuperäisen oikeushenkilöllisyytensä ja kansallisuutensa, kun toimivaltaiset viranomaiset vastustavat sitä. Se esittää erityisesti kysymyksen siitä, onko yhteisöjen tuomioistuimen myöhempi oikeuskäytäntö sävyttänyt tällä tuomiolla vahvistettua periaatetta siitä, että EY 43 ja EY 48 artiklassa ei anneta yhtiöille oikeutta niiden keskushallinnon siirtämiseen niin, että ne säilyttävät oikeushenkilöllisyytensä sellaisena kuin se on niille myönnetty siinä valtiossa, jonka oikeuden mukaan nämä yhtiöt on perustettu.

50 Toiseksi yhteisöjen tuomioistuin on nimenomaisesti kehottanut Irlantia sekä myös muita osapuolia keskittämään suulliset lausuntonsa asian istuntokäsittelyssä niin, että niissä käsitellään nimenomaan sitä tilannetta, että pääasiassa esiin tuotu ongelma koskee kyseessä olevan yhtiön tosiasiallisen kotipaikan, eli paikan, jossa sen liikkeenjohdon kotipaikka sijaitsee, siirtämistä toiseen jäsenvaltioon.

51 Irlanti on lausumissaan kuitenkin keskittynyt käsittelemään sitä tilannetta, että nyt esillä olevassa asiassa kyseessä on yhtiön sääntömääräisen kotipaikan siirtäminen, mutta se on myös, vaikkakin vähäsanaisesti, esittänyt näkemyksensä sen pohjalta, että pääasia koskee yhtiön todellisen kotipaikan siirtämistä; tämän näkemyksen se on lisäksi toistanut suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskevassa vaatimuksessaan.

52 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin on julkisasiamiestä kuultuaan katsonut, että sillä on käytettävissään kaikki tarvittavat seikat voidakseen vastata ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kysymyksiin ja että asiaa ei ratkaista sellaisen väitteen perusteella, josta asianosaiset eivät ole voineet lausua.

53 Näin ollen suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisesta ei ole tarpeen määrätä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

54 Tällä kysymyksellä yhteisöjen tuomioistuimelta tiedustellaan lähtökohtaisesti, onko ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on valitus, joka on tehty kaupparekisterin pidosta vastaavan tuomioistuimen päätöksestä, jolla hylätään tässä rekisterissä olevaa merkintää koskeva muutospyyntö, luokiteltava tuomioistuimeksi, jolla on toimivalta esittää ennakkoratkaisupyyntö EY 234 artiklan nojalla, vaikka mainittu alioikeus ei ole antanut päätöstään eikä ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tutki tästä päätöksestä tehtyä valitusta kontradiktorisessa menettelyssä.

55 Tältä osin on palautettava mieliin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan harkitessaan, onko ennakkoratkaisua pyytänyt elin EY 234 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin, mikä on pelkästään yhteisön oikeuden perusteella ratkaistava kysymys, yhteisöjen tuomioistuin ottaa huomioon useita seikkoja, joita ovat muun muassa kyseisen elimen lakisääteisyys, pysyvyys, sen tuomiovallan pakottavuus, menettelyn kontradiktorisuus, toimiminen oikeussääntöjen soveltajana ja riippumattomuus (ks. mm. asia C-96/04, Standesamt Stadt Niebüll, tuomio 27.4.2006, Kok. 2006, s. I-3561, 12 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

56 Ennakkoratkaisupyynnön esittävässä tuomioistuimessa käydyn menettelyn kontradiktorisen luonteen osalta EY 234 artiklassa ei kuitenkaan edellytetä, että tämä menettely olisi kontradiktorinen. Tästä artiklasta seuraa sitä vastoin, että kansalliset tuomioistuimet voivat pyytää yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua ainoastaan silloin,

kun niissä on vireillä oikeusriita ja kun niissä vireillä olevan menettelyn tarkoituksena on ratkaisun antaminen tuomiovaltaa käyttäen (ks. vastaavasti asia C-182/00, Lutz ym., tuomio 15.1.2002, Kok. 2002, s. I-547, 13 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

57 Jos siis rekisterin pitämisestä vastaava tuomioistuin tekee hallintopäätöksen eikä samalla ratkaise oikeusriitaa, sen ei voida katsoa toimivan tuomiovallan käyttäjänä. Asia on näin esimerkiksi, kun se päättää yhtiön rekisteröintiä koskevasta hakemuksesta menettelyssä, jossa ei vaadita sellaisen päätöksen kumoamista, jonka väitetään loukkaavan hakijan oikeutta (ks. vastaavasti mm. em. asia Lutz ym., tuomion 14 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

58 Sitä vastoin tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on valitus, joka on tehty rekisterin pidosta vastaavan alemman asteen tuomioistuimen päätöksestä, jolla hylätään tällainen rekisteröintivaatimus, ratkaisee oikeusriidan ja toimii tuomiovallan käyttäjänä, koska tällä valituksella vaaditaan kumoamaan sellainen päätös, jonka väitetään loukkaavan hakijan oikeutta.

59 Näin ollen tällaisessa tapauksessa valituksen käsittelevää tuomioistuinta on lähtökohtaisesti pidettävä EY 234 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena, joka voi esittää ennakkoratkaisukysymyksen yhteisöjen tuomioistuimelle (ks. tällaisesta esimerkkitapauksesta asia C-300/01, Salzmann, tuomio 15.5.2003, Kok. 2003, s. I-4899; em. asia SEVIC Systems ja asia C-117/06, Möllendorf ym., tuomio 11.10.2007, Kok. 2007, s. I-8361).

60 Yhteisöjen tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, että pääasiassa ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin käsittelee valituksen päätöksestä, jolla kaupparekisterin pidosta vastaava alemmanasteinen tuomioistuin on hylännyt yhtiön vaatimuksen sen kotipaikan siirtämistä koskevan merkinnän kirjaamisesta tähän rekisteriin tilanteessa, jossa tällainen kirjaaminen edellyttää kyseisessä rekisterissä olevan maininnan muuttamista.

61 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin ratkaisee näin ollen pääasiassa oikeusriidan ja toimii tuomiovallan käyttäjänä siitä huolimatta, että tässä tuomioistuimessa käytävä menettely ei ole luonteeltaan kontradiktorinen.

62 Näin ollen ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on tämän tuomion 55 ja 56 kohdassa esiin tuodun oikeuskäytännön perusteella luokiteltava EY 234 artiklassa tarkoitetuksi tuomioistuimeksi.

63 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kaltainen tuomioistuin, joka käsittelee valitusta, joka on tehty kaupparekisterin pitämisestä vastaavan tuomioistuimen päätöksestä, jolla on hylätty tässä rekisterissä olevan maininnan muuttamista koskeva hakemus, on luokiteltava tuomioistuimeksi, jolla on toimivalta tehdä ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös EY 234 artiklan nojalla, vaikka mainittu alioikeus ei ole antanut päätöstään eikä ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tutki tästä päätöksestä tehtyä valitusta kontradiktorisessa menettelyssä.

Toinen kysymys

64 Tällä kysymyksellä yhteisöjen tuomioistuimelta tiedustellaan lähtökohtaisesti, onko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen tuomioistuin, jonka pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen oikeusriidan yhteydessä tekemistä päätöksistä voidaan tehdä kassaatiovalitus, luokiteltava EY 234 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuksi tuomioistuimeksi, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta.

Tutkittavaksi ottaminen

65 Euroopan yhteisöjen komissio väittää, että tämä kysymys on jätettävä tutkimatta, koska se ei selvästikään ole ratkaiseva pääasian riidan ratkaisemiseksi, koska ennakkoratkaisupyyntö on jo esitetty yhteisöjen tuomioistuimelle, joten sen mielestä on tarpeetonta esittää kysymys siitä, onko olemassa velvollisuus saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi vai ei.

66 Tämä väite on hylättävä.

67 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole yhteisöjen tuomioistuimen tehtävä, esittämillä yhteisön oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Yhteisöjen tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä yhteisön oikeussäännön tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat

tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-222/05–C-225/05, van der Weerd ym., tuomio 7.6.2007, Kok. 2007, s. I-4233, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

68 Kuten tämän tuomion 27 kohdassa on todettu, Cartesio on väittänyt ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa, että tällä on velvollisuus esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö, koska tämä tuomioistuin olisi luokiteltava EY 234 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuksi tuomioistuimeksi, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta.

69 Koska ennakkoratkaisupyynnön esittäneellä tuomioistuimella on epäilyksiä tästä sille esitetystä perusteesta, se on päättänyt esittää yhteisöjen tuomioistuimelle tätä koskevan kysymyksen.

70 Olisi kuitenkin kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen välisiä suhteita määrittelevän yhteistyöhengen sekä prosessiekonomiaan liittyvien velvoitteiden vastaista vaatia, että kansallisen tuomioistuimen olisi ensin tehtävä ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös, jossa esitetään ainoastaan kysymys siitä, onko tämä tuomioistuin EY 234 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitettu tuomioistuin, ennen kuin sen on mahdollisesti tämän jälkeen ja toisella ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevalla päätöksellä esitettävä sen ratkaistavana olevan riidan asiakysymyksen kannalta keskeisiä yhteisön oikeuden säännöksiä koskevia kysymyksiä.

71 Yhteisöjen tuomioistuin on myös jo vastannut kysymykseen, joka liittyi ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen luonteeseen EY 234 artiklan kolmannen kohdan suhteen asiayhteydessä, jossa oli tiettyjä samankaltaisuuksia nyt esillä olevan ennakkoratkaisupyynnön kanssa, eikä yhteisöjen tuomioistuin tällöin kyseenalaistanut tämän kysymyksen tutkittavaksi ottamista (asia C-99/00, Lyckeskog, tuomio 4.6.2002, Kok. 2002, s. I-4839).

72 Näin ollen ei ole ainakaan ilmeistä, että pyydetyllä yhteisön oikeussäännön tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen.

73 Näin ollen olettamaa siitä, että ennakkoratkaisupyynnöillä on merkitystä, ei voida nyt esillä olevan ennakkoratkaisukysymyksen osalta kumota komission esittämällä vastalauseella (ks. mm. em. yhdistetyt asiat van der Weerd ym., tuomion 22 ja 23 kohta).

74 Tästä johtuu, että toinen ennakkoratkaisukysymys on tutkittava.

Asiakysymys

75 Tämä kysymys koskee siis sitä, onko ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin luokiteltava EY 234 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuksi sellaiseksi kansalliseksi tuomioistuimeksi, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta. Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että tämä kysymys on esitetty tämän tuomion 30 ja 31 kohdassa mainitun sen tosiseikan vuoksi, että vaikka Unkarin lainsäädännössä säädetään, että tämän tuomioistuimen muutoksenhakuntuomioistuimena antamiin ratkaisuihin voidaan hakea muutosta ylimääräisin muutoksenhakukeinoin eli Legfelsőbb Bíróságissa tehdyllä kassaatiovalituksella, tämän valituksen tavoitteena on kuitenkin oikeuskäytännön yhdenmukaisuuden varmistaminen, joten mahdollisuuksia tällaiseen valitukseen on rajoitettu erityisesti valitusperusteiden tutkittavaksi ottamista koskevalla edellytyksellä, jonka mukaan valitusperusteessa on vedottava lain rikkomiseen; lisäksi se on esitetty myös se ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä mainittu se tosiseikka huomioon ottaen, että Unkarin oikeuden mukaan kassaatiovalituksen vaikutuksena ei lähtökohtaisesti ole valituksenalaisten ratkaisujen täytäntöönpanon lykkäytyminen.

76 Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että jos asianosaiset voivat riitauttaa kansallisen muutoksenhakuasteen tuomioistuimen päätökset korkeimmassa oikeudessa, muutoksenhakuasteen tuomioistuin ei ole EY 234 artiklassa tarkoitettu ”kansallinen tuomioistuin, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta”. Vaikka itse asian tutkiminen edellyttää sitä, että korkein oikeus antaa ensin luvan muutoksenhakuun, tämä ei merkitse sitä, että asianosaisilla ei olisi lainkaan kyseistä muutoksenhakukeinoa käytettävissään (em. asia Lyckeskog, tuomion 16 kohta).

77 Tämä pätee sitäkin paremmalla syyllä senkaltaiseen prosessuaaliseen järjestelmään, jonka puitteissa pääasia on ratkaistava, koska se ei sisällä tällaista ennalta annettavaa ilmoitusta siitä, ottaako korkein oikeus valituksen tutkittavakseen, vaan siinä ainoastaan asetetaan rajoitukset erityisesti niiden valitusperusteiden luonteelle, joihin voidaan vedota tällaisessa tuomioistuimessa, eli vaaditaan, että valitusperusteiden on perustuttava lain rikkomiseen.

78 Tällaisilla rajoituksilla, kuten Legfelsőbb Bíróságissa tehdyn kassaatiovalituksen lykkäävän vaikutuksen puuttumisellakaan, ei ole sellaista vaikutusta, että asianosaisilta, jotka ovat esiintyneet tuomioistuimessa, jonka ratkaisuista voidaan tällainen valitus tehdä, evättäisiin mahdollisuus käyttää tehokkaasti oikeuttaan tehdä tämä valitus viimeksi tämän mainitun tuomioistuimen päätöksestä, joka ratkaisee pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen riidan. Nämä rajoitukset ja lykkäävän vaikutuksen puuttuminen eivät siis merkitse, että se on luokiteltava tuomioistuimeksi, joka tekee päätöksen, josta ei voida valittaa.

79 Edellä esiin tuotujen seikkojen valossa toiseen kysymykseen on vastattava, että ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kaltaista tuomioistuinta, jonka pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen oikeusriidan yhteydessä antamista ratkaisuista voidaan tehdä kassaatiovalitus, ei voida luokitella EY 234 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuksi tuomioistuimeksi, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta.

Kolmas kysymys

Tutkittavaksi ottaminen

80 Irlanti väittää, että nyt esillä oleva kysymys on hypoteettinen ja se on siis jätettävä tutkimatta, koska ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ei ole tehty mitään valitusta, joka koskee oikeuskysymystä, joten tähän kysymykseen annettava vastaus ei voi olla hyödyllinen ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle.

81 Komissio kehottaa samoin yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, ettei tästä kysymyksestä ole tarpeen lausua sen hypoteettisen luonteen vuoksi, koska ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös on saanut lainvoiman ja se on toimitettu yhteisöjen tuomioistuimeen.

82 Näitä väitteitä ei voida hyväksyä.

83 Kuten tämän tuomion 67 kohdassa on todettu, olettama siitä, että ennakkoratkaisupyynnöillä on merkitystä, voidaan tosin tietyissä olosuhteissa kumota, muun muassa silloin, kun yhteisöjen tuomioistuin toteaa, että ongelma on luonteeltaan hypoteettinen.

84 Irlanti ja komissio väittävät, että se ongelma, että kansalliset oikeussäännöt, jotka koskevat ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle tehdystä päätöksestä tehtyä valitusta, ovat mahdollisesti ristiriidassa EY 234 artiklan

toisen kohdan kanssa, on luonteeltaan hypoteettinen, koska nyt esillä olevassa asiassa ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ei ole valitettu ja siitä on tullut lainvoimainen.

85 Tämän päätöksen tai yhteisöjen tuomioistuimelle toimitetun asiakirja-aineiston perusteella ei kuitenkaan voida todeta, että kyseisestä päätöksestä ei ole valitettu tai että siitä ei voida enää valittaa.

86 Koska kansallinen tuomioistuin vastaa niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen määritelmän paikkansapitävyydestä, joihin ennakkoratkaisukysymys liittyy, tällaisessa epävarmassa tilanteessa ei kumota olettamaa siitä, että ennakkoratkaisukysymys on merkityksellinen, kun otetaan huomioon tämän tuomion 67 kohdassa mieliin palautettu oikeuskäytäntö.

87 Tästä seuraa, että kolmas ennakkoratkaisukysymys on tutkittava.

Asiakysymys

88 EY 234 artiklassa annetaan kansallisille tuomioistuimille mahdollisuus tai asetetaan niille tilanteen mukaan velvollisuus pyytää ennakkoratkaisua, jos tuomioistuin omasta aloitteestaan tai asianosaisten pyynnöstä toteaa, että oikeudenkäyntiasian ratkaisemiseen liittyy artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu seikka. Tästä seuraa, että kansallisilla tuomioistuimilla on erittäin laajat mahdollisuudet saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos ne katsovat, että niiden käsiteltävänä olevassa asiassa on kysymys sellaisten yhteisön oikeuden säännösten tai määräysten tulkinnasta tai pätevyyden arvioinnista, joiden suhteen niiden on tehtävä päätös (asia 166/73, Rheinmühlen-Düsseldorf, tuomio 16.1.1974, Kok. 1974, s. 33, Kok. EP. II, s. 195, 3 kohta).

89 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä johtuu myös, että kun kyseessä on tuomioistuin, jonka päätöksiin saadaan kansallisen lainsäädännön mukaan hakea muutosta, EY 234 artikla ei estä sitä, että tällaisen, yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen esittäneen tuomioistuimen päätöksiin voidaan edelleen hakea muutosta kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä tavanomaisia muutoksenhakukeinoja käyttäen. Yhteisöjen tuomioistuimen on kuitenkin selvyyden ja oikeusvarmuuden nimissä pidättäydyttävä ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä, jonka on saatava aikaan oikeusvaikutuksia siltä osin kuin sitä ei ole peruutettu (asia 146/73, Rheinmühlen-Düsseldorf, tuomio 12.2.1974, Kok. 1974, s. 139, 3 kohta).

90 Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi jo todennut, että EY 234 artiklalla perustetulla järjestelmällä, jolla pyritään turvaamaan yhteisön oikeuden yhtenäinen tulkinta jäsenvaltioissa, toteutetaan yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välinen suora yhteistyö ottamalla käyttöön sellainen menettely, jossa asianosaisilla ei ole aloitevaltaa (asia C-2/06, Kempter, tuomio 12.2.2008, Kok. 2008, s. I-411, 41 kohta).

91 Ennakkoratkaisupyyntö perustuu nimittäin tuomioistuinten väliseen vuoropuheluun, ja sen käynnistyminen riippuu kokonaisuudessaan siitä arvioinnista, jonka kansallinen tuomioistuin tekee mainitun ennakkoratkaisupyynnön merkityksellisyydestä ja tarpeellisuudesta (em. asia Kempter, tuomion 42 kohta).

92 Nyt esillä olevassa asiassa ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että Unkarin oikeuden mukaan voidaan tehdä erillinen valitus päätöksestä esittää ennakkoratkaisupyyntö yhteisöjen tuomioistuimelle niin, että pääasia pysyy kuitenkin kokonaisuudessaan sen tuomioistuimen käsiteltävänä, joka on tehnyt tämän päätöksen, jolloin asian käsittelyä lykätään, kunnes yhteisöjen tuomioistuin on antanut päätöksensä. Muutoksenhakutuomioistuimella, jonka käsiteltävänä valitus näin ollen on, on Unkarin oikeuden mukaan toimivalta muotoilla uudelleen mainittu päätös, peruuttaa ennakkoratkaisupyyntö ja määrätä alemman asteen tuomioistuin jatkamaan lykättyä kansallista menettelyä.

93 Kuten tämän tuomion 88 ja 89 kohdassa mieliin palautetusta oikeuskäytännöstä ilmenee, silloin kun kyseessä on tuomioistuin, jonka päätöksiin saadaan kansallisen lainsäädännön mukaan hakea muutosta, EY 234 artikla ei estä sitä, että tällaisen, yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen esittäneen tuomioistuimen päätöksiin voidaan edelleen hakea muutosta kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä tavanomaisia muutoksenhakukeinoja käyttäen. Tällainen muutoksenhaku ei kuitenkaan voi rajoittaa EY 234 artiklan mukaista kyseisen tuomioistuimen toimivaltaa saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että siinä vireillä oleva asia tuo esiin yhteisön oikeuden tulkintaan liittyviä kysymyksiä, jotka sen on ratkaistava.

94 On myös palautettava mieliin, että yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut, että jos asia on toisen kerran vireillä alioikeudessa sen jälkeen kun korkein oikeus on kumonnut sen antaman tuomion, mainitulla alioikeudella on vapaus saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi EY 234 artiklan nojalla huolimatta siitä, että kansallisessa lainsäädännössä on sääntö, joka sitoo tuomioistuimet ylempien tuomioistuinten oikeudelliseen arviointiin (em. asia Rheinmühlen-Düsseldorf, tuomio 12.2.1974).

95 Sovellettaessa ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevaan päätökseen liittyvästä valitusoikeudesta annettuja kansallisen oikeuden sääntöjä, joille ominaista on se, että koko pääasia pysyy vireillä ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa, jolloin ainoastaan ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä on tehty rajoitettu valitus, alioikeudelle EY 234 artiklassa annettu itsenäinen toimivalta saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi vaarantuisi, jos muutoksenhakutuomioistuin voisi muotoilemalla ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen uudelleen, peruuttamalla sen tai määräämällä tämän päätöksen tehneen tuomioistuimen jatkamaan lykättyä menettelyä estää ennakkoratkaisupyynnön esittänyttä tuomioistuinta käyttämästä sille EY:n perustamissopimuksessa annettua mahdollisuutta saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

96 EY 234 artiklan mukaisesti ennakkoratkaisukysymyksen merkityksellisyyden ja tarpeellisuuden arviointi kuuluu lähtökohtaisesti ainoastaan sen tuomioistuimen toimivaltaan, joka tekee ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisöjen tuomioistuimen suorittamaa rajoitettua tarkistusta tämän tuomion 67 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti. Näin ollen ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen tehtävänä on tehdä

johtopäätökset ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä tehdyn valituksen yhteydessä annetusta tuomiosta ja erityisesti ratkaista, onko sen ennakkoratkaisupyyntö pysytettävä tai onko sitä muutettava tai vedettävä se takaisin.

97 Tästä johtuu, että pääasian kaltaisessa tilanteessa yhteisöjen tuomioistuimen on myös selvyyden ja oikeusvarmuuden nimissä pidättäydyttävä päätöksessä, jolla ennakkoratkaisua pyydetään ja jonka on saatava aikaan oikeusvaikutuksensa, jos sen tehnyt tuomioistuin ei ole peruuttanut tai muuttanut sitä, koska ainoastaan tämä viimeksi mainittu tuomioistuin voi päättää tällaisesta peruuttamisesta tai muuttamisesta.

98 Edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että kun kyseessä ovat kansallisen oikeuden säännöt, jotka koskevat valitusoikeutta ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ja joille ominaista on se, että pääasia pysyy kokonaisuudessaan vireillä ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa niin, että ainoastaan ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä tehdään rajoitettu valitus, EY 234 artiklan toista kohtaa on tulkittava niin, että tällä perustamissopimuksen määräyksellä kaikille kansallisille tuomioistuimille annettua toimivaltaa määrätä ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle ei voida kyseenalaistaa soveltamalla tällaisia sääntöjä, joilla sallitaan valitusta käsittelevän tuomioistuimen muotoilla uudelleen ennakkoratkaisupyynnön esittämistä yhteisöjen tuomioistuimelle koskeva päätös, peruuttaa tämä päätös ja velvoittaa kyseisen päätöksen tehnyt tuomioistuin jatkamaan kansallisen lainsäädännön mukaista menettelyä, jota oli lykätty.

Neljäs kysymys

99 Neljännellä kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy lähtökohtaisesti, onko EY 43 ja EY 48 artiklaa tulkittava niin, että niiden kanssa on ristiriidassa sellainen kansallinen lainsäädäntö, jolla estetään tämän jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan perustettua yhtiötä siirtämästä kotipaikkansa toiseen

jäsenvaltioon niin, että se säilyttää luonteensa yhtiönä, joka kuuluu sen jäsenvaltion kansallisen oikeuden soveltamisalaan, jonka lainsäädännön mukaan se on perustettu.

100 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ilmenee, että Cartesio, joka on Unkarin lainsäädännön mukaan perustettu yhtiö ja jonka kotipaikaksi sen perustamisen yhteydessä vahvistettiin paikka Unkarissa, on siirtänyt kotipaikkansa Italiaan mutta haluaisi säilyttää asemansa Unkarin oikeuden mukaan perustettuna yhtiönä.

101 Kaupparekisterilain mukaan Unkarin oikeuden mukaan perustetun yhtiön kotipaikka on paikka, jossa sen keskushallinto sijaitsee.

102 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin toteaa, että kaupparekisterin pitämisestä vastaava tuomioistuin hylkäsi Cartesion hakemuksen sen kotipaikan muuttamisen merkitsemisestä kaupparekisteriin siitä syystä, että Unkarin oikeudessa Unkarissa perustettu yhtiö ei voi muuttaa kyseisessä laissa määriteltyä kotipaikkaansa ulkomaille ja samalla kuulua edelleen sen asemaa säätelevän Unkarin lainsäädännön soveltamisalaan.

103 Tällainen siirto edellyttäisi mainitun tuomioistuimen mukaan, että yhtiö sitä ennen lakkaa olemasta ja perustetaan uudelleen sen maan oikeuden mukaan, jonka alueelta se haluaa saada uuden kotipaikkansa.

104 Yhteisöjen tuomioistuin on tältä osin huomauttanut edellä mainitussa asiassa Daily Mail and General Trust antamansa tuomion 19 kohdassa, että yhtiö, joka on luotu kansallisen oikeusjärjestyksen nojalla, on olemassa ainoastaan sen kansallisen lainsäädännön vaikutuksesta, jolla säännellään sen perustamista ja toimintaa.

105 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut saman tuomion 20 kohdassa, että jäsenvaltioiden lainsäädännöissä on suuria eroja sen suhteen, millaista liityntää valtion alueeseen edellytetään yhtiön perustamista varten ja mitä mahdollisuuksia jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetulla yhtiöllä on muuttaa myöhemmin mainittua liityntää osoittavaa tekijää. Tietyissä lainsäädännöissä vaaditaan, että paitsi sääntömääräisen kotipaikan myös tosiasiallisen kotipaikan eli yhtiön keskushallinnon on sijaittava kyseessä olevien jäsenvaltioiden alueella niin, että keskushallinnon siirtäminen tämän alueen ulkopuolelle edellyttää näin ollen yhtiön purkamista kaikkine niine oikeusvaikutuksineen, joita purkaminen merkitsee yhtiöoikeuden kannalta. Toisissa lainsäädännöissä tunnustetaan yhtiöiden oikeus siirtää keskushallintonsa ulkomaille, mutta eräissä lainsäädännöissä tätä oikeutta on tietyiltä osin rajoitettu, ja siirron oikeudelliset seuraukset vaihtelevat jäsenvaltiosta toiseen.

106 Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi huomauttanut tämän saman tuomion 21 kohdassa, että tämä lainsäädäntöjen eroavaisuus on otettu huomioon ETY:n perustamissopimuksessa. Niitä yhtiöitä määriteltäessä, joilla on sijoittautumisoikeus, ETY:n perustamissopimuksen 58 artiklassa (josta on tullut EY:n perustamissopimuksen 58 artikla, josta puolestaan on tullut EY 48 artikla) pidetään yhtiön sääntömääräistä kotipaikkaa, keskushallintoa ja päätoimipaikkaa keskenään samanarvoisina liityntöinä.

107 Asiassa C-208/00, Überseering, 5.11.2002 antamassaan tuomiossa (Kok. 2002, s. I-9919, 70 kohta) yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut nämä näkemykset ja päätellyt tästä, että jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustetulla yhtiöllä oleva mahdollisuus siirtää sääntömääräinen tai tosiasiallinen kotipaikkansa toiseen jäsenvaltioon menettämättä oikeushenkilöllisyyttään, joka sillä on perustamisjäsenvaltion oikeusjärjestyksen nojalla, ja, jos kyseinen mahdollisuus on olemassa, tähän siirtoon liittyvät muodollisuudet määritetään siinä kansallisessa lainsäädännössä, jonka mukaan kyseinen yhtiö on perustettu. Se on todennut tämän perusteella, että jäsenvaltiolla on

mahdollisuus asettaa sen oikeusjärjestyksen nojalla perustetulle yhtiölle rajoituksia, jotka koskevat yhtiön tosiasiallisen kotipaikan siirtämistä jäsenvaltion ulkopuolelle siten, että yhtiö voi säilyttää oikeushenkilöllisyytensä, joka sillä on kyseisen jäsenvaltion oikeuden nojalla.

108 On korostettava, että yhteisöjen tuomioistuin on myös tullut tähän johtopäätökseen ETY:n perustamissopimuksen 58 artiklan sanamuodon perusteella. Kun ETY:n perustamissopimuksen tässä artiklassa määritellään ne yhtiöt, joilla voi olla sijoittautumisoikeus, siinä katsotaan, että niiden kansallisten lainsäädäntöjen eroavaisuuksia, jotka koskevat näiden lainsäädäntöjen soveltamisalaan kuuluvilta yhtiöiltä vaadittua liityntää ja mahdollisuutta siirtää kansallisen oikeuden mukaisesti perustetun yhtiön sääntömääräinen tai tosiasiallinen kotipaikka jäsenvaltiosta toiseen ja, jos viimeksi mainittu mahdollisuus on olemassa, myös asiaan liittyviä muodollisuuksia, pidetään ongelmina, joita ei ratkaista sijoittautumisoikeutta koskevilla oikeussäännöillä vaan tulevalla lainsäädännöllä tai tulevilla sopimuksilla (ks. vastaavasti em. asia Daily Mail and General Trust, tuomion 21–23 kohta ja em. asia Überseering, tuomion 69 kohta).

109 Näin ollen EY 48 artiklan mukaisesti silloin, kun yhteisön oikeudesta puuttuu yhdenmukainen määritelmä yhtiöistä, joilla on sijoittautumisoikeus sellaisen yhdenmukaisen liityntäkriteerin perusteella, jolla määritellään yhtiöön sovellettava kansallinen oikeus, kysymys siitä, sovelletaanko EY 43 artiklaa yhtiöön, joka vetoaa tässä artiklassa vahvistettuun perusvapauteen, on – kuten kysymys, joka koskee sitä, onko luonnollinen henkilö jäsenvaltion kansalainen, jolla tällä perusteella voi olla tämä vapaus – ennakkokysymys, johon yhteisön oikeuden nykytilassa voidaan löytää vastaus vain asiassa sovellettavasta kansallisesta oikeudesta. Vain, jos todetaan, että tällä yhtiöllä on tosiasiallisesti sijoittautumisvapaus EY 48 artiklassa mainittujen edellytysten perusteella, herää kysymys siitä, kohdistuuko tähän yhtiöön EY 43 artiklassa tarkoitettu sijoittautumisvapauden rajoitus.

110 Jäsenvaltiolla on näin ollen mahdollisuus määritellä sekä se liityntä, jota yhtiöltä vaaditaan, jotta sitä voidaan pitää jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan perustettuna yhtiönä, jolla näin ollen voi olla sijoittautumisoikeus, että se liityntä, jota vaaditaan tämän aseman ylläpitämiseksi myöhemmin. Tämä mahdollisuus sisältää sen, että tämä jäsenvaltio voi evätä sen kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvalta

yhtiöltä tämän aseman säilyttämisen, jos yhtiö aikoo organisoitua uudelleen toisessa jäsenvaltiossa siirtämällä kotipaikkansa tämän toisen jäsenvaltion alueelle katkaisten siten sen liitynnän, jota sen perustamisjäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan edellytetään.

111 Tällainen jäsenvaltion oikeuden mukaan perustetun yhtiön kotipaikan siirtäminen toiseen jäsenvaltioon muuttamatta siihen sovellettavaa oikeutta on erotettava tapauksesta, joka koskee jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvan yhtiön siirtämistä toiseen jäsenvaltioon muuttamalla siihen sovellettava kansallinen oikeus niin, että yhtiö muuttaa yhtiömuotonsa sellaiseksi, johon sovelletaan sen jäsenvaltion, johon se on siirtynyt, kansallista oikeutta.

112 Viimeksi mainitussa tapauksessa tämän tuomion 110 kohdassa esitetty mahdollisuus ei merkitse mitään yhtiöiden perustamista ja purkamista sääntelevän kansallisen lainsäädännön immuniteettia EY:n perustamissopimuksen sijoittautumisvapautta koskeviin sääntöihin nähden eikä se voi erityisesti oikeuttaa sitä, että yhtiön perustamisjäsenvaltio tämän yhtiön purkamisesta ja selvitystilasta määräämällä estää sitä muuntautumasta tämän toisen jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan perustetuksi yhtiöksi sikäli kuin tällainen muuntautuminen on tämän oikeuden mukaan sallittua.

113 Tällainen este, joka on asetettu yhtiön tosiasialliselle muuttamiselle ilman ennalta tapahtuvaa purkamista ja selvitystilaan asettamista sen jäsenvaltion oikeuden mukaan perustetuksi yhtiöksi, jonne se haluaa siirtyä, on kyseisen yhtiön sijoittautumisvapauden rajoitus, joka on EY 43 artiklassa kielletty, ellei sitä voida oikeuttaa vetoamalla yleisen edun mukaisiin pakottaviin syihin (ks. vastaavasti mm. em. asia CaixaBank France, tuomion 11 ja 17 kohta).

114 Lisäksi on todettava, että edellä mainituissa asioissa Daily Mail and General Trust sekä Überseering annettujen tuomioiden jälkeen EY 44 artiklan 2 kohdan g alakohdassa ja EY 293 artiklassa tarkoitetut lainsäädäntötyöt ja sopimukset yhtiöoikeusalalla eivät ole tähän päivään mennessä ulottuneet näissä tuomioissa todettuihin kansallisten lainsäädäntöjen välisiin eroavaisuuksiin eikä niillä vielä ole poistettu niitä.

115 Komissio väittää kuitenkin, että alaa koskevassa yhteisön lainsäädännössä oleva aukko, jonka yhteisöjen tuomioistuin on todennut edellä mainitussa asiassa Daily Mail and General Trust antamansa tuomion 23 kohdassa, on poistettu kotipaikan siirtämistä toiseen jäsenvaltioon koskevilla yhteisön säännöillä, jotka sisältyvät asetusten N:o 2137/85 ja N:o 2157/2001 kaltaisiin asetuksiin, jotka koskevat vastaavasti ETEY:tä ja SE:tä, taikka vielä eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä 22.7.2003 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1435/2003 (EUVL L 207, s. 1) sekä näiden asetusten seurauksena annetulla Unkarin lainsäädännöllä.

116 Komissio katsoo, että näitä sääntöjä voitaisiin soveltaa tai niitä pitäisi soveltaa soveltuvin osin jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan perustetun yhtiön tosiasiallisen kotipaikan rajatylittävään siirtämiseen.

117 Tältä osin on todettava, että vaikka nämä asetukset, jotka on annettu EY 308 artiklan nojalla, mahdollistavat tehokkaasti sen, että niillä käyttöön otetut uudet oikeudelliset yksiköt voivat siirtää sääntömääräisen kotipaikkansa eli siis myös tosiasiallisen kotipaikkansa – näiden kahden kotipaikan on nimittäin sijaittava samassa jäsenvaltiossa – toiseen jäsenvaltioon ilman, että se johtaisi alkuperäisen oikeushenkilön purkamiseen tai uuden oikeushenkilön luomiseen, tällainen siirtäminen sisältää kuitenkin välttämättä muutoksen siirrettävään yksikköön sovellettavan kansallisen oikeuden osalta.

118 Tämä ilmenee esimerkiksi SE:n osalta asetuksen N:o 2157/2001 7 ja 8 artiklasta sekä 9 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii alakohdasta.

119 Pääasiassa on kuitenkin niin, että Cartesio haluaa ainoastaan siirtää tosiasiallisen kotipaikkansa Unkarista Italiaan ja pysyä Unkarin oikeuden mukaan perustettuna yhtiönä ilman muutoksia siihen kansalliseen oikeuteen nähden, jonka soveltamisalaan se kuuluu.

120 Näin ollen sen yhteisön lainsäädännön, johon komissio viittaa, soveltaminen soveltuvin osin ei siis voi missään tapauksessa johtaa odotettuun tulokseen pääasian kaltaisessa tilanteessa, vaikka oletettaisiinkin, että sitä on sovellettava tapaukseen, jossa kyseessä on jäsenvaltion kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvan yhtiön kotipaikan rajatylittävä siirtäminen.

121 Edellä mainitussa asiassa SEVIC Systems annetun tuomion vaikutuksesta edellä mainituissa asioissa Daily Mail and General Trust sekä Überseering annetuissa tuomioissa vahvistettuun periaatteeseen on todettava, että näissä tuomioissa ei käsitellä samaa ongelmaa, joten ei voida väittää, että ensin mainittu tuomio olisi täsmentänyt viimeksi mainittujen ulottuvuuden.

122 Oikeusriita, joka johti edellä mainittuun tuomioon asiassa SEVIC Systems, koski rajatylittävän fuusion avulla toisessa jäsenvaltiossa toteutetun sijoittautumistoimen tunnustamista yhtiön perustamisjäsenvaltiossa, ja tämä tilanne on aivan toisenlainen kuin tilanne edellä mainitussa asiassa Daily Mail and General Trust. Siten edellä mainitussa asiassa SEVIC Systems kyseessä ollut tilanne on samankaltainen kuin

tilanteet, jotka ovat johtaneet yhteisöjen tuomioistuimen antamiin muihin tuomioihin (ks. asia C-212/97, Centros, tuomio 9.3.1999, Kok. 1999, s. I-1459; em. asia Überseering ja asia C-167/01, Inspire Art, tuomio 30.9.2003, Kok. 2003, s. I-10155).

123 Tällaisissa tilanteissa esille tuleva ennakkokysymys ei kuitenkaan ole tämän tuomion 109 kohdassa tarkoitettu kysymys siitä, voidaanko kyseessä olevaa yhtiötä pitää yhtiönä, jolla on sen jäsenvaltion kansallisuus, jonka lainsäädännön mukaan se on perustettu, vaan ennemminkin kysymys siitä, kohdistuuko tähän yhtiöön, joka on kiistattomasti jäsenvaltion oikeuden mukaan perustettu yhtiö, rajoituksia sen käyttäessä oikeuttaan sijoittautua toiseen jäsenvaltioon.

124 Edellä esitettyjen seikkojen valossa neljänteen kysymykseen on vastattava, että yhteisön oikeuden nykytilassa EY 43 ja EY 48 artiklaa on tulkittava niin, että niiden kanssa ei ole ristiriidassa jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa estetään tämän jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan perustettua yhtiötä siirtämästä kotipaikkaansa toiseen jäsenvaltioon niin, että se säilyttää samalla asemansa yhtiönä, joka kuuluu sen jäsenvaltion kansallisen oikeuden soveltamisalaan, jonka lainsäädännön mukaan se on perustettu.

Oikeudenkäyntikulut

125 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kaltainen tuomioistuin, joka käsittelee valitusta, joka on tehty kaupparekisterin pitämisestä vastaavan tuomioistuimen päätöksestä, jolla on hylätty tässä rekisterissä olevan maininnan muuttamista koskeva hakemus, on luokiteltava tuomioistuimeksi, jolla on toimivalta tehdä ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskeva päätös EY 234 artiklan nojalla, vaikka mainittu alioikeus ei ole antanut päätöstään eikä ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tutki tästä päätöksestä tehtyä valitusta kontradiktorisessa menettelyssä.**

2) **Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kaltaista tuomioistuinta, jonka pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen oikeusriidan yhteydessä antamista ratkaisuista voidaan tehdä kassaatiovalitus, ei voida luokitella EY 234 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuksi tuomioistuimeksi, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta.**

3) **Kun kyseessä ovat kansallisen oikeuden säännöt, jotka koskevat valitusoikeutta ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä ja joille ominaista on se, että pääasia pysyy kokonaisuudessaan vireillä ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa niin, että ainoastaan ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä tehdään rajoitettu valitus, EY 234 artiklan toista kohtaa on tulkittava niin, että tällä perustamissopimuksen määräyksellä kaikille kansallisille tuomioistuimille annettua toimivaltaa määrätä ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle ei voida kyseenalaistaa soveltamalla tällaisia sääntöjä, joilla sallitaan valitusta käsittelevän tuomioistuimen muotoilla uudelleen ennakkoratkaisupyynnön esittämistä yhteisöjen tuomioistuimelle koskeva päätös, sivuuttaa tämä päätös ja velvoittaa kyseisen päätöksen tehnyt tuomioistuin jatkamaan kansallisen lainsäädännön mukaista menettelyä, jota oli lykätty.**

4) Yhteisön oikeuden nykytilassa EY 43 ja EY 48 artiklaa on tulkittava niin, että niiden kanssa ei ole ristiriidassa jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa estetään tämän jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan perustettua yhtiötä siirtämästä kotipaikkaansa toiseen jäsenvaltioon niin, että se säilyttää samalla asemansa yhtiönä, joka kuuluu sen jäsenvaltion kansallisen oikeuden soveltamisalaan, jonka lainsäädännön mukaan se on perustettu.

Allekirjoitukset